

Målnummer: UM1970-17**Avdelning:** 1**Avgörandedatum:** 2018-04-25**Rubrik:**

Landinformationen ger stöd för att en man från Syrien, vars hus bränts ned av oppositionen eftersom familjen uppfattades stödja regimen och som flyttat från ett oppositionskontrollerat område till ett regimkontrollerat tillhör en särskild riskgrupp. Mannen anses ha gjort sannolikt att han hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning och har därför rätt till flyktingstatusförklaring.

Lagrum:

- 4 kap. 1 § och 3 § utlänningslagen (2005:716)
- Artikel 2 d, artikel 4, artikel 9.1, artikel 9.3, artikel 10.1 och artikel 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning)
- Artikel 1 A (2) i 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen)

Rättsfall:

- MIG 2007:9
 - MIG 2012:18
 - MIG 2014:20
-

REFERAT

AK ansökte om asyl i Sverige i september 2015. Som grund för sin ansökan åberopade han i huvudsak följande. Han är född i Douma utanför Damaskus. Hans familj flyttade sedan till Damaskus. När familjen lämnade Douma blev deras hus nedbränt och de anklagades för att vara anhängare till regimen. När de sedan bodde i ett område som regimen styrde var det bättre och säkrare, men de hade problem och stoppades i vägspärrar. Han arbetade med att köpa kycklingar på landsbygden som han sedan sålde i Damaskus. Han blev under fem dagar arresterad av regimen och placerad på en säkerhetsavdelning. Anledningen till att han blev arresterad var att han arbetade i ett känsligt område och de trodde att han hade kontakt med befolkningen i Douma. Han blev anklagad för att ha sålt livsmedel till terrorister. Efter undersökning släpptes han. Vid ett återvändande riskerar han att bli inkallad. Han gjorde militärtjänstgöring 2003–2005 och arbetade då som kökspersonal. Han hade inte några militära uppgifter. När han skulle skriva in sin vigsel vid domstolen krävdes intyg från värnpliktskontoret och då förstod han att han skulle bli tagen direkt, vilket hade hänt en bekant till honom. I området där han bodde började regimen rekrytera alla ungdomar. Som reservist skulle han behöva delta i kriget. Han vill inte döda någon.

Migrationsverket beslutade den 20 juli 2016 att bevilja AK ett tidsbegränsat uppehållstillstånd och alternativt skyddsstatusförklaring, men att inte bevilja honom flyktingstatusförklaring. Som skäl för beslutet angav Migrationsverket i huvudsak följande. AK har styrkt sin identitet och gjort sin hemvist i Al Maza utanför Damaskus sannolik. Hans ärende ska därför prövas mot Syrien och de förhållanden som råder där. AK:s berättelse stämmer väl överens med den landinformation Migrationsverket har tillgänglig om situationen i Syrien. Hans lämnade uppgifter är tillförlitliga och trovärdiga.

Blotta omständigheten att riskera att tjänstgöra i den syriska armén är inte ett

skäl att beviljas flyktingstatus. AK har för sin vägran inte anfört sådana skäl som avses i flyktingbestämmelsen. Han har därför inte gjort sannolikt att han på grund av risken att kallas in till militärtjänstgöring riskerar att utsättas för förföljelse. Gällande frihetsberövandet har det inte framkommit något som visar att han är av ett särskilt intresse för regimen eftersom han släpptes efter utredningen. AK har därmed inte gjort sannolikt att han har en konkret och individuell hotbild mot sig av regimen på grund av att han arbetat i Douma. AK är inte att anse som flykting och kan inte beviljas flyktingstatusförklaring.

Konflikten i Syrien innefattar utdragna och alltjämt pågående stridigheter mellan regeringsstyrkor och andra väpnade grupper. Artilleribeskjutning och flygattacker mot bostadsområden fortsätter att orsaka stora civila förluster. Civila löper risk för att utsättas för utomrättsligt dödande, tortyr, våldtäkt och annan inhuman behandling. Med anledning av den pågående konflikten saknar civilbefolkningen myndighetsskydd. Konflikten i Syrien kan för närvarande inte anses begränsad till någon del av landet. Migrationsverket gör därför bedömningen att alla som återvänder till Syrien riskerar att utsättas för skyddsgrundande behandling. AK är därför att anse som alternativt skyddsbehövande.

AK överklagade Migrationsverkets beslut och yrkade att han skulle beviljas flyktingstatusförklaring och permanent uppehållstillstånd. Han anförde i huvudsak följande. Han tvingades fly från Douma till Al Maza. Eftersom det står i hans id-kort att han är från Douma blev han hela tiden trakasserad och hotad av regimen styrkor i Al Maza. Under tiden han var arresterad tvingades han skriva under fem tomma papper som regimen kan fylla med vilka anklagelser som helst för att kunna arresteras igen. Om han blir tvungen att åka tillbaka kommer han bli arresterad vid ankomsten. Om han kommer undan därifrån kommer han att bli förföljd av Fria syriska armén eftersom han flydde och inte ville kriga för dem.

Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen (2017-01-25, ordförande Déhn och tre nämndemän), beslutade den 25 januari 2017 att inte pröva AK:s yrkande om permanent uppehållstillstånd men beviljade honom flyktingstatusförklaring med i huvudsak följande motivering. AK har haft sin tidigare hemvist i Douma, vilket är beläget inom oppositionskontrollerat område. Han har därefter tvingats fly till regeringskontrollerade Al Maza. På grund av sitt ursprung har han där utsatts för hot och trakasserier, bl.a. arrestering. Av landrapporteringen i målet framgår att det inte krävs mycket för att en person ska tillskrivas en politisk uppfattning i Syrien och därigenom ses som motståndare till någon av de stridande parterna i landet. Det kan räcka med att personen kommer från ett visst område eller tillhör viss religiös inriktning. Även omständigheten att personen varit utomlands och sökt asyl kan vara tillräcklig för att denne ska riskera flyktinggrundande behandling vid återkomsten. AK har uppgett att han har utsatts för trakasserier på grund av sitt ursprung från Douma. Mot bakgrund av detta, samt den situation som enligt landinformation råder i Syrien, anser migrationsdomstolen att det finns en beaktansvärd risk att AK kommer att drabbas av flyktinggrundade behandling om han återvänder till hemlandet. Då det inte finns något relevant och rimligt alternativ för flykt inom landet och det inte heller framkommit något som ger anledning att anta att AK är utesluten från att anses som flykting ska han därmed beviljas flyktingstatus.

Migrationsverket överklagade domen och yrkade att Migrationsöverdomstolen skulle fastställa verkets beslut och anförde i huvudsak följande. Inom asylrätten är det en grundläggande princip att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt. Även om en person tillhör en viss riskgrupp måste det göras en individuell prövning av åberopade skyddsskäl i det enskilda fallet. Landinformationen ger inte på ett entydigt sätt stöd för att samtliga personer som lämnat Syrien och kommer från ett visst område, tillhör en viss religiös inriktning eller varit utomlands och sökt asyl ska beviljas flyktingstatusförklaring.

Intensiteten i stridigheter och våld varierar i olika delar av Syrien vid olika tidpunkter. Risken att utsättas för våld med anledning av grupptillhörighet ökar beroende på våldets intensitet, stridande aktörer och vilken eller vilka grupper som har territoriell kontroll över ett visst område. En sökandes utsatthet på grund av religion eller etnicitet kan således se olika ut beroende på den sökandes hemvist.

AK har genomfört den i lag obligatoriska värnplikten, men det finns inte någon uppgift om att han därefter inkallats till reservtjänstgöring. Med beaktande av landinformationen har AK inte gjort sannolikt att han riskerar inkallelse. Frågan om han riskerar att medverka till att begå krigsförbrytelser blir alltså inte aktuell. Landinformationen ger inte heller något entydigt stöd för att regimen i Syrien generellt anser att utebliven inställelse till militärtjänstgöring är ett uttryck för politisk meningsskiljaktighet mot syriska regimen.

Det är ostridigt att AK har frihetsberövats under fem dagar. Av utredningen i målet framgår däremot att han efter en säkerhetsgranskning släpptes fri. Han har själv uppgett att han inte varit politiskt aktiv eller på något sätt tagit ställning i konflikten. Den omständigheten att han efter en säkerhetsgranskning släpptes fri talar emot att han tillskrivits en politisk uppfattning såsom regimkritisk och att det skulle finnas ett konkret och personligt intresse av honom som person. Därtill har han uppgett att familjen bor kvar i Damaskus och att han har kontakt med familjen samt att ingen av övriga familjemedlemmar råkat ut för hot eller övergrepp. Detta talar emot att det skulle finnas en kvardröjande hotbild mot honom. Han har inte gjort sannolikt att det vare sig vid tidpunkten för hans avresa funnits eller att det därefter finns en konkret hotbild mot honom på grund av hans ursprung i Douma och att han ska ha tillskrivits en politisk uppfattning därav. AK har inte heller gjort gällande att han råkat ut för något i hemlandet på grund av sin religiösa tillhörighet. Han har inte gjort sannolikt att han riskerar flyktinggrundande förföljelse kopplat till sin religionstillhörighet.

Landinformationen utvisar inte något entydigt stöd för att det generellt förhåller sig så att en person som återvänder till Syrien och har undanhållit sig militärtjänstgöring och/eller har sökt asyl utomlands uppfattas fiendlig mot den syriska regimen, utan behandlingen beror snarare på vad som finns i personakten. AK har gjort gällande att han lämnade Syrien illegalt. Av stämplarna i ingivet hemlandspass framgår att han lämnat Syrien och rest in i såväl Libanon som Turkiet i september 2015. Han har mot denna bakgrund inte gjort sannolikt att han lämnat landet illegalt på det sätt som gjorts gällande.

AK ansåg att överklagandet skulle avslås och anförde i huvudsak följande. Han är uppvuxen i staden Douma. Invånarna i staden var bland de första i Syrien att organisera demonstrationer mot den syriska regimen. Kort efter att demonstrationerna hade tagit fart började han och hans familjemedlemmar få inbjudningar att delta i demonstrationerna. På grund av arbete hade varken han eller hans familjemedlemmar tid att delta, vilket ledde till att det i området började spridas rykten om att familjen sympatiserade med regimen. Familjen flydde från Douma och kom sedermera att bosätta sig i Al Maza, ett område i Damaskus som kontrolleras av regimen. I samband med att han genomförde en leverans i närheten av Douma blev han stoppad av regeringssoldater och anklagad för att leverera mat till terrorister. Under tiden i fängelset blev han förhörd vid två tillfällen. Han trakasserades med anledning av att han tidigare hade haft sin hemvist i Douma och han förväntades kunna berätta om Fria syriska arméns aktiviteter. Under förhören klargjorde han att han inte var intresserad av den politiska aspekten av konflikten och att han hade flytt från Douma på grund av hoten från Fria syriska armén. Efter att den syriska regeringen påbörjade en kampanj för att rekrytera reservister till militärtjänstgöring bestämde han sig för att fly landet. Varken hans religiösa övertygelse eller hans samvete tillåter att han deltar i dödandet av oskyldiga människor. Han lämnade landet illegalt genom att muta en tjänsteman vid gränsen.

Han är rädd för att han vid ett återvändande till Syrien kommer att utsättas för förföljelse av den syriska regimen på grund av att han undanhållit sig från militärtjänstgöring. Den omständigheten att han när han lämnade landet ännu inte var inkallad saknar i sammanhanget betydelse av den anledningen att i princip alla män i vapenför ålder inkallas. På grund av religiösa skäl och samvetsskäl vill han inte delta i konflikten varken för regimen eller för någon annan stridande part. Mot bakgrund av att han har undanhållit sig militärtjänstgöring riskerar han att oproportionerligt straffas vid ett återvändande. Alternativt skulle han direkt beordras att genomföra tjänstgöring som skulle innefatta att han gör sig skyldig till krigsförbrytelser eller andra brott mot internationell humanitär rätt.

En vägran att genomföra militärtjänstgöring skulle också få till följd att han tillskrivs en politisk uppfattning av regimen. Att han är sunnimuslim och tidigare har haft sin hemvist i Douma gör dessutom att han är rädd för att han ska tillskrivas en politisk uppfattning av regimen. För det fall han skulle återvända till Douma är han rädd för att Fria syriska armén tillskriver honom en uppfattning såsom sympatisör med regimen på grund av att han lämnat Douma och flyttat till ett regimkontrollerat område. En ytterligare anledning till att han flydde från Douma var att hans hus brändes ned av Fria syriska armén. Han är därutöver rädd för att han ska tvångsrekryteras av Fria syriska armén om han tvingas återvända till Douma.

Regimen förknippar i allt större utsträckning sunnimuslimer med oppositionen. Av åberopad landinformation står det klart att den syriska regimen tillskriver den sunnimuslimska befolkningen en politisk uppfattning enbart på grund av religiös tillhörighet. Det står också klart att den syriska regimen utsätter den sunnimuslimska befolkningen för sådan behandling som kan likställas med förföljelse.

Av landinformation står det också klart att han inte kan resa in i Syrien utan att undgå att bli upptäckt. Han tillhör en riskprofil som är särskilt utsatt. Eftersom han har rest ut ur landet utan erforderligt tillstånd finns en konkret risk för att han vid ett återvändande kommer att tillskrivas en politisk uppfattning av de syriska myndigheterna.

För det fall Migrationsöverdomstolen finner att överklagandet ska avslås bör längden på hans uppehållstillstånd omprövas.

AK åberopade ett yttrande från UNHCR till stöd för sin talan. I yttrandet anfördes bl.a. följande. UNHCR har, inom ramen för sitt övervakande ansvar över uttolkningen av 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen), kommit in med ett yttrande. I yttrandet presenterar UNHCR i huvudsak följande slutsatser. Stater som är anslutna till Genèvekonventionen är skyldiga att erkänna asylsökande, som hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av någon eller några av förföljelsegrunderna, som flyktingar i stället för att ge dem skydd som alternativt skyddsbehövande. Denna skyldighet omfattar personer som flyr på grund av att de hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av en tillskriven förföljelsegrund, exempelvis politisk uppfattning. En tolkning som innebär att flyktingar som flyr undan förföljelse i konflikter ska betraktas som utsatta för urskillningslöst våld och därmed få alternativt skydd står i strid med konventionsstaternas skyldigheter. Den legala bedömningen måste utgå från och fästa vikt vid en individuell utredning snarare än att avgörande vikt läggs vid en utredning av det generella tillståndet och nivån av våld i det aktuella landet. Genèvekonventionen gör inte någon skillnad mellan flyktingar som flyr ifrån länder i fred eller personer som flyr en konflikt. I väpnade konflikter kan den sökande riskera en riktad förföljelse just mot honom eller henne. Även hela grupper av befolkningen kan riskera förföljelse vilket innebär att alla medlemmar riskerar att utsättas.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2018-04-25, Fridström,

Briheim Fällman och Jahn, referent), yttrade:

1. Vad målet gäller

Migrationsverket har beviljat AK uppehållstillstånd och alternativ skyddsstatusförklaring medan migrationsdomstolen har ansett att han är flykting. Den fråga som Migrationsöverdomstolen ska ta ställning till är alltså om AK är flykting genom att han riskerar förföljelse i hemlandet på grund av att han tillskrivits en viss politisk uppfattning av regimen eller oppositionen. Frågan om uppehållstillstånd kommer inte att behandlas utan endast om det finns förutsättningar för att bevilja AK flyktingstatusförklaring eller om han i stället ska beviljas alternativ skyddsstatusförklaring.

2. Tillämpliga bestämmelser m.m.

2.1 Definitionen av flykting och flyktingstatusförklaring

Med flykting avses en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, använda sig av detta lands skydd (4 kap. 1 § första stycket utlänningslagen [2005:716]).

En utlänning, som med åberopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 4 kap. 1 § utlänningslagen och inte är utesluten från att anses som flykting enligt 4 kap. 2 b § samma lag (4 kap. 3 § utlänningslagen).

Utlänningslagens definition av flykting motsvarar den som återfinns i artikel 1 A (2) i Genèvekonventionen och artikel 2 d i skyddsgrundsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet [omarbetning]).

Enligt artikel 9.1 i skyddsgrundsdirektivet krävs för att en handling ska betraktas som förföljelse enligt lydelsen i artikel 1 A i Genèvekonventionen att denna a) är tillräckligt allvarlig till sin natur eller på grund av sin upprepning för att innebära en allvarlig överträdelse av de grundläggande mänskliga rättigheterna, eller b) är en ackumulation av olika åtgärder, däribland sådana överträdelser av de mänskliga rättigheterna som är tillräckligt allvarliga för att påverka en individ på ett liknande sätt som i led a. Av artikel 9.3 framgår att det måste finnas ett samband mellan de skäl som anges i artikel 10 och den förföljelse som anges i punkt 1 i artikel 9 eller avsaknaden av skydd mot sådan förföljelse.

I artikel 10.1 i skyddsgrundsdirektivet anges faktorer som medlemsstaterna ska ta hänsyn till vid bedömningen av skälen till förföljelse i fråga om vad begreppen ras, religion, nationalitet, politisk åskådning omfattar och för att en grupp ska anses utgöra en särskild samhällsgrupp.

2.2 Förfarandet vid fastställande av flyktingskap

En person är flykting enligt Genèvekonventionen i samma ögonblick som han eller hon lämnar sitt hemland och de rekvisit som anges i konventionen är uppfyllda. Hur ett fastställande av flyktingskap ska göras eller vilket slags förfarande som ska tillämpas finns inte uttryckligen reglerat i konventionen. Det har lämnats åt varje fördragsslutande stat att inrätta det förfarande den finner lämpligast med tanke på respektive stats konstitutionella och administrativa bestämmelser (UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning, punkten 189).

I skyddsgrundsdirektivet finns däremot bestämmelser om bedömningen av fakta och omständigheter i en ansökan om skydd. I artikel 4 anges bl.a. att bedömningen ska vara individuell och att alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid prövningstidpunkten ska beaktas. Om den sökande tidigare har varit utsatt för förföljelse är detta en allvarlig indikation på att fruktan för förföljelse är välgrundad. I artikel 10.2 anges vidare att det vid bedömningen av om en sökande har en välgrundad fruktan för förföljelse är irrelevant om sökanden faktiskt har de egenskaper i fråga om t.ex. politisk åskådning som är skälet till förföljelsen, om en sådan egenskap tillskrivs den sökande av den som utövar förföljelsen.

Migrationsöverdomstolen har vid flera tillfällen konstaterat att det inom asylrätten är en grundläggande princip att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt men att beviskravet inte får ställas allt för högt när det gäller påståenden om risk för förföljelse (se bl.a. MIG 2007:9). Sökandens berättelse får därför godtas om den framstår som trovärdig och sannolik. Det sistnämnda tar i första hand sikte på den del av sökandens berättelse som gäller vad han eller hon har gjort eller råkat ut för i hemlandet, det vill säga anledningen till varför personen anser sig vara förföljd. Delvis annorlunda förhåller det sig när det gäller information om situationen i landet och t.ex. uppgifter om vilka oppositionella som riskerar förföljelse. Här har både den enskilde, Migrationsverket och domstolen ett ansvar för att se till att nödvändigt material kommer in (se bl.a. MIG 2012:18).

Av punkterna 66 och 67 i UNHCR:s handbok framgår bl.a. följande. Det kan ofta vara så att den sökande inte själv är medveten om orsakerna till den förföljelse han eller hon fruktar. Den sökande har emellertid inte någon skyldighet att själv analysera sitt ärende i sådan utsträckning att han eller hon i detalj ska kunna identifiera orsakerna till förföljelsen. När utredaren undersöker de fakta som hör till ärendet, är det hans eller hennes uppgift att fastställa orsaken eller orsakerna till varför den sökande fruktar förföljelse för att avgöra om definitionen i Genèvekonventionen är uppfylld i detta avseende. Det är uppenbart att de olika skälen för förföljelse som ryms under dessa rubriker ofta kommer att gå in i varandra. Vanligtvis är en kombination av flera skäl tillämpliga på en och samma person, t.ex. en politisk motståndare som tillhör en religiös eller nationell grupp eller bådadera. Kombinationen av sådana orsaker kan vara av betydelse för att bedöma om personens fruktan är välgrundad.

I punkt 164 i UNHCR:s handbok anges att personer som tvingas lämna sitt hemland på grund av internationella eller nationella väpnade konflikter som regel inte är att anse som flyktingar enligt Genèvekonventionen. Enligt UNHCR ska detta emellertid förstås som begränsat till situationer där det inte finns något orsakssamband mellan en persons välgrundade fruktan för förföljelse och en förföljelsegrund (UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, Claims for refugee status related to situations of armed conflict and violence under Article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the regional refugee definitions, punkten 10).

Syftet och motivet bakom förföljelse kan vara relevanta omständigheter vid bedömningen av om det finns ett orsakssamband mellan fruktan för förföljelse och förföljelsegrund. I väpnade konflikter kan det dock vara svårt att fastställa syftet och motivet bakom förföljelsen. Ett orsakssamband kan också fastställas genom en bedömning av de strategier, taktiker, medel och metoder för krigsföring som används i konflikten. Sambandet kan också fastställas genom en bedömning av statens ovilja eller oförmåga att tillhandahålla skydd och genom de effekter som den väpnade konflikten medför. I väpnade konflikter är det vanligt att vem eller vilka som tillhör eller uppfattas tillhöra en särskild sida av en konflikt tolkas brett av de olika aktörerna. Familjemedlemmar till stridande parter, personer som tillhör samma religion eller etniska grupp eller bor i samma område, by eller stad som stridande parter kan uppfattas inta en särskild sida av konflikten. Vad som kan anses vara förföljelse som inte är

riktad mot någon särskild individ kan i realiteten syfta till att förfölja hela samhällen eller områden där befolkningen uppfattas ha en särskild uppfattning i konflikten. (UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, punkterna 32 och 33.)

Enligt vedertagen svensk och internationell praxis är kravet på orsakssamband uppfyllt om någon av de grunder för förföljelse som räknas upp i flyktingdefinitionen är en bidragande orsak till förföljelsen (se bl.a. prop. 2005/06:6 s. 23). Grunden för förföljelse behöver alltså inte vara den enda orsaken till förföljelsen och de olika förföljelsegrunderna kan också överlappa varandra.

I MIG 2014:20 har Migrationsöverdomstolen bedömt att en sunnimuslim från Baniyas i Syrien genom kombinationen av de uppgifter han lämnat om sin religiösa tillhörighet och hemort, gjort sannolikt att han var flykting på grund av tillskriven politisk uppfattning. Vid bedömningen fäste Migrationsöverdomstolen vikt vid att landinformationen i målet gav generellt stöd för att en person med härkomst från en ort som anses som ett oppositionsfäste riskerar att bli måltavla i konflikten. Den sökande kom från ett område som enligt landinformation också hade varit föremål för urskillningslösa attacker mot civilbefolkningen.

3. Landinformation

3.1 Allmänt om situationen i Syrien

Nästan alla delar av Syrien är indragna i konflikten. Landet är uppdelat mellan stridande parter och grupper som utövar inflytande över sina respektive områden. Konflikten har inneburit förödande konsekvenser för den syriska befolkningen med ett stort antal civila dödsoffer och storskaliga befolkningsflyttningar både inom och utom landet (UNHCR, International Protection Considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, Update IV, november 2015, s. 3 f.). Enligt UNHCR uppfyller sannolikt flertalet syrier som söker internationellt skydd kraven i flyktingdefinitionen i Genèvekonventionen eftersom de kommer att ha en välgrundad fruktan för förföljelse kopplad till en konventionsgrund (s. 22).

Migrationsverket har i ett rättsligt ställningstagande uttalat att den rådande situationen av generellt våld i Syrien är så allvarlig att var och en bedöms vara utsatt för risk för behandling i strid med artikel 3 i Europakonventionen (Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar från personer som åberopar att de kommer från Syrien - SR 40/2015, s. 1 och SR 04/2018).

3.2 Militärtjänstgöring

I Lifos rapport "Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst" anges bl.a. följande. Alla män som fullgjort värnplikt i Syrien kan inkallas till reservtjänst. I väpnade konflikter finns lagstöd för inkallelse av alla män upp till 42 års ålder oavsett om de gjort militärtjänst eller inte. Sedan konflikten började har det med jämna mellanrum kommit uppgifter, bl.a. via sociala medier, om allmän mobilisering. Någon allmän mobilisering förefaller dock ännu inte ha skett. Det finns däremot rapporter om att syriska säkerhetsstyrkor mer aktivt än tidigare har börjat eftersöka män som redan fullgjort värnplikt för att mobilisera dem i arméreserven. Vidare rapporteras om ökad kontroll på arbetsplatser och i Damaskus vägspärrar, särskilt av män i 24–35 års ålder. De reserver som normalt först aktualiseras för inkallelse är generellt sett de som relativt nyligen, upp till fem år tidigare, fullgjort sin militärtjänst. Den kategori som därefter aktualiseras är generellt sett de som fullgjort militärtjänst fem till tio år tidigare och som normalt varit inkallade för repetitionstjänstgöring. Det är svårt att se tydliga mönster i vilka reservister som blir mobiliserade. Enligt uppgifter är det i praktiken generellt sett inte främst åldersgrupp som avgör inkallelse. Behovet, vapenslaget och positionen etc. är vanligen mer centrala faktorer. Enligt uppgift

förekommer det främst att reservister inkallas via traditionell skriftlig delgivning, men också via annonsering i statliga medier, varefter vederbörande förväntas inställa sig vid sitt lokala inskrivningskontor. Den som inte inställer sig självmant när tidsfristen löpt ut riskerar att bli efterlyst. Det finns uppgifter om att kallelse sker genom att det militära registreringskontoret ber polisen kontakta aktuella personer för delgivning. Om vederbörande inte är hemma ombeds anhöriga signera delgivningsbrevet, men normalt överlämnas varken original eller kopia. (Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (version 3.0), maj 2017, s. 32 och 49 f.)

I landinformation från UNHCR anges bl.a. följande. Män i militärför ålder, mellan 18 och 42 år, behöver tillstånd från ett rekryteringskontor för att lämna landet legalt. Många reservister har gömt sig eller flytt landet i rädsla för att utsättas för trakasserier vid vägspärrar och också rädsla för att bli inkallade. Det finns rapporter om att unga män mutar tjänstemän vid gränsen för att kunna lämna landet. (UNHCR, Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Syria: "Illegal Exit" from Syria and Related Issues for Determining the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Syria, februari 2017, s. 3 f. och 22.)

3.3 Tillskriften politisk uppfattning och religiös tillhörighet

I landinformation från UNHCR anges bl.a. följande. En särskild aspekt av konflikten i Syrien är att olika aktörer ofta tillskriver större grupper av människor, så som hela städer, byar eller grannskap, en viss politisk uppfattning. På så vis kan en medlem i en större grupp, utan att bli individuellt utpekad, bli måltavla för de stridande parterna på grund av att personen uppfattas stödja någon annan aktör i konflikten. Det finns rapporter som anger att regimen generellt sett uppfattar civila som lever i eller kommer ifrån platser där det förekommit protester eller är under oppositionell kontroll som sammankopplade med den väpnade oppositionen. Civila i sådana områden uppfattas som motståndare till regimen och utsätts för en rad olika bestraffningar. Tillskrivningen av en politisk uppfattning är dock ofta baserad på lite mer än en individs fysiska närvaro i ett särskilt område, härkomst från ett visst område eller etniska eller religiösa bakgrund. (UNHCR, 2017, s. 14 f.)

UNHCR har identifierat särskilda riskprofiler som sannolikt uppfyller rekvisiten i Genèvekonventionens flyktingdefinition. En riskgrupp är personer som motsätter sig regimen eller uppfattas som motståndare till regimen. Värnpliktsvägrare och desertörer eller civila som kommer från vissa områden, byar och städer som uppfattas som oppositionella innefattas i denna grupp. Ytterligare en särskild riskgrupp är personer som stöttar eller uppfattas stötta regimen. Denna grupp innefattar bl.a. civila som kommer från områden, byar och städer som uppfattas stötta regimen. Vidare är också personer med viss religiös tillhörighet, såsom sunnimuslimer, en särskild riskgrupp. (UNHCR, 2015, s. 22 f.)

Även i ytterligare landrapporter anges att sunnimuslimer är särskilt utsatta i konflikten och det anges att det enligt flera rapporter kommit fram information om att den syriska regimen tillsammans med allierade shiamuslimer dödat, arresterat och misshandlat sunnimuslimer och även medvetet förstört sunnimuslimers egendom. Städer och områden har blivit måltavlor på grund av invånarnas religiösa tillhörighet. Det finns också uppgifter om att regimen fördrivar sunnimuslimer i syfte att ersätta befolkningen med shiamuslimer och alawiter. (US Department of State, 2015 Report on International Religious Freedom - Syria, augusti 2016, s. SR)

3.4 Återvändande till Syrien

Av en landrapport utgiven av Immigration and Refugee Board of Canada framgår att informationen om hur personer som återvänder till Syrien behandlas är knapphändig, men att det finns rapporterat om fall av personer

som vid återvändandet tillskrivits en motstående politisk uppfattning på grund av hemvist i oppositionellt område eller anklagats för att sprida falsk information om landet. Källor uppger att män i militärför ålder är särskilt utsatta även om de redan genomfört militärtjänst. (Immigration and Refugee Board of Canada, Treatment of returnees upon arrival at Damascus International Airport and international land border crossing points, 2016.)

Enligt UNHCR:s landinformation är det fritt att lämna Syrien med ett nationellt pass via någon av de fungerande gränskontrollerna. Syriska medborgare måste betala en utreseavgift. Enligt lag No. 18 för 2014 riskerar de som avreser eller återvänder utan giltigt pass eller annan nödvändig auktoriserad dokumentation eller via en gränspassage som inte är auktoriserad, böter eller fängelse i tre månader. Information om vad som händer när en person återvänder från utlandet är knapphändig. Det finns källor som indikerar att personer undersöks vid ankomsten för utredning av om de är eftersökta av säkerhetsrelaterade skäl. Personer vars profil väcker misstankar riskerar att arresteras och utsättas för tortyr. Källor rapporterar också att återvändare riskerar att arresteras om deras familjemedlemmar är efterlysta av myndigheterna, de inte har fullgjort militärtjänst, de kommer från områden som är kontrollerade av oppositionen eller att de misstänks vara religiösa på grund av sin konservativa klädsel. Det finns rapporterat att personer arresterats utan någon egentlig anledning, som en del av utbredd godtycklighet och maktmissbruk. (UNHCR, 2017, s. 3 f.)

I Lifos rapport anges att det finns källor som framhåller att det generellt sett inte betraktas som ett politiskt brott att ha försökt undvika militärtjänst och att den som sökt asyl utomlands i regel inte heller anses ha gjort sig skyldig till något brott på grund av den handlingen i sig. Risken för en säkerhetsutredning vid återvändandet bedöms dock vara klar, vilket medför att det finns risker och osäkerhetsfaktorer med hänsyn till den varierande hanteringen i sådana sammanhang. (Lifos, 2017, s. 61 f.)

4. Migrationsöverdomstolens bedömning

4.1 Identitet och hemvist

Såväl Migrationsverket som migrationsdomstolen har ansett att AK har styrkt sin identitet och gjort sannolikt att han haft sin hemvist i Al Maza utanför Damaskus i Syrien. Migrationsöverdomstolen gör ingen annan bedömning i dessa avseenden. Hans skyddsbehov ska därför prövas utifrån de förhållanden som råder där.

4.2 Utgångspunkter för prövningen

Säkerhetssituationen i Syrien är för närvarande så extrem och präglad av generellt och i många fall urskillningslöst våld att i princip alla som återvänder till landet löper en individuell risk att drabbas av skyddsgrundande behandling. Eftersom en person som tvingats lämna sitt hemland på grund av en nationell väpnad konflikt, likväl som någon som lämnat sitt hemland i fredstid, kan uppfylla kriterierna för flyktingskap måste det, trots att det till följd av den allmänna situationen i Syrien föreligger ett generellt skyddsbehov för personer som kommer därifrån, först prövas om sökanden har en välgrundad fruktan för förföljelse kopplad till en konventionsgrund. Vid denna prövning måste beaktas att en särskild aspekt av konflikten i Syrien är att olika aktörer ofta tillskriver större grupper av människor, så som hela städer, byar eller grannskap, en viss politisk uppfattning.

Risken att utsättas för våld t.ex. med anledning av gruppstillhörighet varierar beroende på våldets intensitet, stridande aktörer och vilken eller vilka grupper som har territoriell kontroll över ett visst område. Om det av relevant landinformation framgår att alla personer från en viss grupp eller ett visst område i Syrien riskerar förföljelse på grund av minst en förföljelsegrund krävs det inte att den sökande visar att han eller hon är mer utsatt än andra medlemmar i gruppen. Den individuella risken är då redan utredd. Om

sökanden inte tillhör en sådan grupp eller om landinformationen inte ger tillräckligt stöd för att alla i gruppen riskerar förföljelse ska sökandens personliga förhållanden och erfarenheter ligga till grund för bedömningen av om den sökande är särskilt utsatt. Det är då viktigt att utreda och bedöma den sökandes tidigare aktiviteter och agerande samt hur olika personliga förhållanden samverkar med varandra. Det måste beaktas att situationen i väpnade konflikter är föränderlig och att det därför är svårt att dra några säkra generella slutsatser om situationen i landet. Landinformationen måste alltså bedömas med viss försiktighet.

Bedömningen av om en person från Syrien ska beviljas flyktingstatusförklaring innefattar svåra överväganden och statusförklaringen har stor betydelse för den enskilde. Utredningen hos Migrationsverket måste därför genomföras på ett sådant sätt att den kan ligga till grund för en omsorgsfull bedömning av om sökanden är flykting eller alternativt skyddsbehövande.

Även om det hade varit önskvärt att en ännu omsorgsfullare utredning av AK:s skyddsskäl hade företagits hos Migrationsverket anser Migrationsöverdomstolen inte att en ny utredning behöver genomföras. AK har beviljats offentligt biträde hos Migrationsöverdomstolen och han har därigenom fått möjlighet att vidareutveckla sin talan. Migrationsöverdomstolen övergår därför till att pröva om AK är flykting på grund av att han riskerar förföljelse i sitt hemland kopplad till en eller flera förföljelsegrunder.

4.3 Prövning av om AK är flykting

Migrationsöverdomstolen anser inte att det finns skäl att ifrågasätta den berättelse som AK lämnat. Bedömningen av om han är flykting ska därför göras med utgångspunkt i vad han själv har uppgett och utifrån den landinformation som finns tillgänglig.

AK har uppgett att han riskerar förföljelse på grund av en tillskriven politisk uppfattning med anledning av en rad olika omständigheter. Han har åberopat att han har varit utomlands och sökt asyl och att han riskerar att bli inkallad som reservist och tvingad att delta i konflikten samt att han är rädd för att tillskrivas en politisk uppfattning på grund av vägran att utföra militärtjänst. Han har även fört fram att han ursprungligen kommer från Douma och att han är sunnimuslim. AK är rädd för att utsättas för förföljelse eftersom han har flytt från ett område under oppositionell kontroll. Han har blivit arresterad av regimen samt utsatts för trakasserier på grund av sin tidigare hemvist. Hans tidigare hem, beläget i oppositionskontrollerat område, har bränts ned av oppositionen. Han har rest ut ur landet utan nödvändigt tillstånd.

De omständigheter som AK åberopar är sådana att såväl var och en av omständigheterna som en kombination av dem kan leda till bedömningen att en person ska anses vara flykting. Utfallet av bedömningen styrs av vad personen riskerar utifrån sina individuella förhållanden och erfarenheter.

Migrationsöverdomstolen anser att de rapporter som finns om att personer som sökt asyl utomlands och återvänder till Syrien riskerar att anses som motståndare till den syriska regimen är för knapphändiga för att kunna läggas till grund för bedömningen att alla personer från Syrien som sökt asyl utomlands riskerar förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Omständigheten att AK har sökt asyl utomlands är inte i sig tillräcklig för att han ska anses riskera förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning.

Vad sedan gäller AK:s uppgifter att han riskerar att kallas in som reservist framgår av tillgänglig landinformation att det är svårt att förutse vem som blir inkallad som reservist, men att det finns uppgifter om att inkallelse sker i en aldrig tidigare skådad omfattning. Det finns uppgifter om att det framförallt är vapenslaget och positionen som styr vem som blir inkallad. AK gjorde militärtjänst för över tio år sedan och hade då kökstjänstgöring. Han har inte mottagit någon kallelse till reservtjänstgöring och det finns inte heller några

uppgifter om att hans familj, som är kvar i hemlandet, har mottagit någon kallelse eller på något annat sätt fått information om att han är inkallad eller efterlyst. AK:s uppgifter i denna del är mot denna bakgrund inte tillräckliga för att han ska anses ha gjort sannolikt att han riskerar att bli inkallad som reservist och tvingad att delta i kriget. Det blir därmed inte aktuellt att bedöma vad han riskerar att utsättas för i det fall han undanhåller sig sådan tjänstgöring.

AK har även uppgett att han vid ett återvändande kommer att tillskrivas en politisk uppfattning på grund av sin tidigare hemvist och sin religiösa tillhörighet och att han riskerar förföljelse eftersom han har flytt från ett område under oppositionell kontroll. Det ska här noteras att AK inte själv har varit politiskt aktiv och inte heller har någon särskild politisk ståndpunkt i konflikten. Den landinformation som finns i målet ger stöd för att det är vanligt att de olika aktörerna i konflikten tillskriver personer en politisk uppfattning baserat på hemvist. Det framgår också att sunnimuslimer är särskilt utsatta i konflikten. Landinformationen ger emellertid inte tillräckligt stöd för att alla personer som har flytt från ett oppositionellt område eller är sunnimuslimer riskerar förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning. Tvärtom anges i landinformationen att förföljelsen ofta baseras på något mer än en sådan tillhörighet.

AK har uppgett att han har blivit arresterad av regimen samt utsatt för trakasserier på grund av sin tidigare hemvist Douma. Han har också uppgett att hans tidigare hem, beläget i oppositionskontrollerat område, har bränts ned av oppositionen eftersom hans familj uppfattades stödja regimen. Även om tidigare förföljelse inte är en förutsättning för en framtida risk utgör tidigare utsatthet en indikation på att AK vid ett återvändande skulle riskera att tillskrivas en politisk uppfattning, både av regimen och av de oppositionella parterna. AK tillhör, enligt den landinformation som finns tillgänglig, en särskild riskgrupp på grund av sin tidigare hemvist. Risken förstärks av att AK är sunnimuslim, vilket enligt landinformationen medför en särskild utsatthet. Omständigheten att AK har varit utomlands och sökt asyl samt att han är i vapenför ålder kan också medföra att han redan vid ett återvändande riskerar att genomgå en säkerhetsundersökning och i samband med denna tillskrivas en politisk uppfattning på grund av sin tidigare hemvist, religiösa tillhörighet och agerande. Migrationsöverdomstolen bedömer mot bakgrund av AK:s uppgifter och med beaktande av landinformationen i målet att han gjort sannolikt att han hyser en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av tillskriven politisk uppfattning.

Migrationsverket har inte gjort gällande att det finns någon möjlighet till internflykt i Syrien. Migrationsöverdomstolen gör inte någon annan bedömning. AK uppfyller kriterierna för att betraktas som flykting. Några skäl för uteslutande från flyktingskap har inte kommit fram.

AK har inte överklagat migrationsdomstolens dom. Migrationsverkets överklagande gäller frågan om statusförklaring. Migrationsöverdomstolen kan inte pröva frågan om uppehållstillståndets längd. Det ankommer på Migrationsverket att vidta de åtgärder som denna dom föranleder (se MIG 2013:19).

4.4 Slutsats

AK är flykting. Han har därmed rätt till flyktingstatusförklaring. Beslutet att bevilja AK status som flykting ska därför stå fast och Migrationsverkets överklagande ska avslås.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen avslår överklagandet.

Sökord:

Litteratur: Prop. 2005/06:6 s. 23; UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning punkterna 66, 67, 164 och 189; UNHCR, Guidelines on International Protection no. 12, Claims for refugee status related to situations of armed conflict and violence under Article 1 A (2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees and the regional refugee definitions, punkterna 10, 32 och 33; UNHCR, International Protection Considerations with regard to people fleeing the Syrian Arab Republic, Update IV, november 2015, s. 3 f. och 22 f.; UNHCR, Relevant Country of Origin Information to Assist with the Application of UNHCR's Country Guidance on Syria: "Illegal Exit" from Syria and Related Issues for Determining the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Syria, februari 2017, s. 3 f., 14 f. och 22; US Department of State, 2015 Report on International Religious Freedom – Syria, augusti 2016, s. 5 f.; Immigration and Refugee Board of Canada, Treatment of returnees upon arrival at Damascus International Airport and international land border crossing points, januari 2016; Migrationsverket, Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar från personer som åberopar att de kommer från Syrien – SR 40/2015, s. 1 och SR 04/2018; Migrationsverket, Lifos, Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet, Temarapport: Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (version 3.0), maj 2017, s. 32, 49 f. och 61 f.
